

	Iktatószám	<h1>Budapestre vonatkozó újságcikkek</h1>	Osztályozás
			Tárgy
	Szerző		Hely
	Cím	<i>A fővárosi tanítók szervezkedése.</i>	Idő
	Forrás:	<i>Budapesti hírlap.</i>	Személy
	Bp.	1913 XI/25	Helyszám
	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)

A fővárosi tanítók szervezkedése.

Budapest, nov. 24.

A székesfőváros kulturájának hatalmas hadserege vasárnap délután megszervekedett. Azok a tanítók a kik az elemi, a polgári, a felső kereskedelmi iskolában végzik gyermekeink oktatásának és nevelésének fáradságos munkáját, régóta szükségét érezték a közös érdekek védelmére, közös akciók mozgatójára el nem engedhető egységet. Szervezkedésük az idők természetének megfelelően elsősorban gazdasági célokat követ: a főváros, nagylelkű és áldozatkész protektora a művelődés ügyének, még mindig nem javadalmazza tanítóit úgy, mint az állam. Sőt — mint a tegnapi gyűlésen hallottuk — magánosok és felekezetek is vannak, a melyek kevésbé mostohán gondoskodnak iskolai alkalmazottaikról.

Mégis a szervezkedés nem történt ellenes akcentussal. Noha a gyűlés szónokai között szerepeltek azok is, a kik szeretik a harcot a harcért és részesei minden élesebb hangú mozgalomnak: a tegnapi gyűlésbe bölcs mérséklettel és önuralommal szólottak. Általános volt a belátás, hogy a főváros nagyon sokat áldoz, vezetői tele vannak jóindulattal és a városi közigazgatásnak nincs egyetlen olyan ágazata sem, a mely oly sűrűn és nagy mértékben érezné Budapest intézőinek megbecsülő szeretetét, a kultura és munkásai iránt való tiszteletét, mint a közoktatás és emberei. *Ultra posse nemo obligatur.* A római jogelv is azt tanítja, hogy tehetésén túl senki sem lehet kötelezni. Reméljük, hogy a főváros nem érkezett még el ehhez a határhoz és hogy talán körültekintő takarékoság, más, kevésbé fontos dologra

ment-ban fölszabadítja anyagi erői egy részét a tanítóság javára.

Viszont azt is reméljük, hogy a fővárosnak tegnap szervezkedett tanítósága limitálván kívánságait és elérvén az elérhető, továbbra is megtartja, sőt egyre erősíteni, gyarapítani fogja szervezetét, megtölti a gazdaságin kívül szellemi és etikai tartalommal, megteremtí a nevelés megszakíthatlan, folytonos egységét a főváros iskoláiban és ezzel példát szolgáltat az állam intézeteinek. Végre pedig létrehozza azt a *testületi szellemet*, a mely a rendet befelé harmonikussá, kifelé tekintélyessé, döntő szavu tényezővé állásához és méltóságához mérten elismertté teszi. A mi a mozgalom várható eredményét illeti, illetékes helyen úgy értesültünk, hogy a fővárosnál megvan a hajlandóság a *kezdőfizetések* megjavítására, s ez a főváros anyagi helyzetének jobbrafordulásától van függővé téve.

A gyűlés.

Vasárnap délután körülbelül 900 budapesti tanító és tanár volt együtt a régi képviselőház nagyszobájában és a főváros negyven éves jubileuma alkalmából teljes egyetértéssel tárgyalták le napirendjüknek egyetlen pontját, *A jubiláló főváros kulturája és e kultura munkásai.*

Az egybehívók nevében *Ember Sándor* elemi iskolai tanító üdvözölte a megjelenteket, indítványára megválasztották elnökökké *Csongor György* felső kereskedelmi iskolai tanárt, *Hochrein Lajos* polgári iskolai és *Pusztai Károly* elemi iskolai igazgatókat; választottak azonkívül 3—3 jegyzőt, minden iskola faj sorából. *Bakács István* dr. felső kereskedelmi iskolaigazgató ismertette a székesfőváros kulturájának utolsó negyven esztendejét és reá mutatott arra a szerepre, a melyet e fejlődésben a főváros tanítói és tanárai teljesítettek. Javasolta, hogy

a nagygyűlés alkossa meg a székesfőváros oktató személyzetének szövetségét, a mely a főváros nagystílusú életének minden részletébe *tervszerű és egyéges kulturaprogramot* vigyen bele.

Utána előterjesztették *Rózsa Ignác* dr. elemi iskolai tanító, *Marót Gyula* polgári iskolai igazgató és *Lengyel Gyula* felsőkereskedelmi iskolai tanár az egyes státusok fizetési szabályzatának helytelen és sérelmes intézkedéseit. Mind a hárman kimutatták, hogy a fizetési szabályzat tarthatatlan intézkedéseket tesz az ideiglenes alkalmazottakra, nagyv-

kicsire szabja a kezdő fokok fizetési tételeit, az emelkedés pedig mind a három státusnál oly lassu, hogy a rendes előmenetel szerint senki sem érheti el azokat a végső fizetési fokokat, a melyek a fizetési szabályzatnak csupán kirakati üres cégerei. Kimutatták az előadók, hogy a két évvel ezelőtti fizetésrendezés folytán egyes fokozatokban az alkalmazottak fizetésükben megrövidültek s a csökkenést most személyi pótlék gyanánt huzzák mindaddig, a míg a rendes előlépés során elérik régi fizetésük nagyságát. Ezek az alkalmazottak tehát egész életükön végigszenvedni fognak a szabályzat e baklövése miatt. Hivatkoztak arra, hogy 1911-ben a választások elmaradása a tanszemélyzet egy egész évjáratában egy-egy évi veszteséget okozott, azután minden egyes státusnál kimutatták azt, hogy a kezdő fokokon a magyar állam is jobban fizeti tanítóit és tanárait, mint a főváros, a hol csak a végső fizetéseknek soha el nem érhető fokozatai leplezik azt a szomorú tényt, hogy a főváros tanszemélyzetének a fizetése rosszabb az államiakénál. A hivatalos ártatisztika adataival bizonyították, hogy a míg a fizetések átlagosan alig tizennyolc százalékkal emelkedtek, addig a legfontosabb élelmiszerek és a ruházat 38—80 százalékkal drágultak 1895 óta. Még kedvezőtlenebb e viszony a lakáspénzeknél; a fizetésrendezés legnagyobb tételeit a régi lakáspénzek emelésére fordították, de ezek még így is oly kicsinyek, hogy az egész fővárosnak nincs egyetlenegy tanítója vagy tanára sem, a ki a lakáspénzéért kapná meg a törvény

szerint őt megillető lakást. Még a városi házakban is tetemesen drágábbak az egyes lakások, mint a mekkorák a tanszemélyzet lakbér-tételei. Egészen kicsi vidéki városkákban és községekben, Csáktornya, Dés, Alsókubin, Zsolna, Nagybecskerek, Dobsina, Pápa, Balassagyarmat, Nagybánya, Rescabánya stb. a polgáriiskolai kezdő tanár 630 korona lakáspénzt kap, míg a budapesti kartársának csak 600 korona a lakáspénze. Részletes háztartási költségvetésekkel bizonyították be az előadók, hogy a tanítói és tanári fizetésekből Budapesten ma megélni nem lehet. Az egész tanszemélyzet agyon van terhelve mellékfoglalkozásokkal s még így is állandóan anyagi gondokkal küzd, sokan közülök kezdő éveikben eladósodnak és egész életüket megrontják ezzel.

Az előkészítő bizottság nevében *Zigány Zoltán* polgáriskolai igazgató terjesztette elő a határozati javaslatot. Elismeri, hogy a jubileumi ünnep és a mai nagygyűlés között bizonyos disszonancia áll fenn, de azt állítja, hogy ezért sokkal inkább felelősök azok, a kik e disszonáns állapotokat az életben megteremtették, mint a kik szóvá teszik. A tanszemélyzet kívánságaival szemben fölhozott pénzügyi nehézségekre utalva, azt hiszi, hogy a főváros költségvetésében hozzá értő emberek igen hamarosan ki tudnák mutatni azokat a meddő, fölösleges és fényűző kiadásokat, a melyekkel a közérdek minden sérelme nélkül, bőven fedezni lehetne a tanszemélyzet méltányos és jogos követeléseit.

Somogyi Béla: A főváros törvényhatóságában *ma nem azok vannak többségben*, a kiknek a mi munkánkra szükségük van és nekünk nemcsak az emberi haladás és a főváros fejlődése céljából, hanem saját magunk érdekéből is arra kell törekednünk, hogy ezt a mai rendszert megváltoztassuk. A nagygyűlés *Tóth Kálmán* és *Drezdy Győző* felszólalásai után *egyhanguan* elfogadták az előkészítő bizottság következő *határozati javaslatát*, melynek lényege: megállapítja, hogy a székesfőváros közművelődésének ügyeiben a kulturpolitika, az iskola-szervezés és a gyakorlati pedagógia minden kezdése kivétel nélkül az ő körükből indult ki.

Ezzel szemben sajnálattal állapítják meg, hogy anyagi ellátásuk messze elmaradt nemcsak az életnek egyre fokozódó drágaságával, hanem még állami pályatársaik javadalmazásával szemben is. Minden álszemérmet félretéve elhatározták, hogy fizetési szabályzatuk gyökeres revíziójáért mozgalmat indítanak s már most nyomatékosan rámutatnak arra, hogy minden oly intézkedés és törekvés, a mely a tanítóságot az iskolán kívüli mellékfoglalkozások keresésére kényszeríti, a köznevelés károsításával jár és így kultúra-ellenes.

Az együttesen intézendő mozgalmak vezetésére és minden agitációjuk tervszerű rendezésére megalkítják a Budapesti Oktató-személyzet Szövetségét.